

ANALIZA ZABAVNIH PARKOVA U ISTARSKOJ ŽUPANIJI

Rabak, Ivan

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:455131>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-28**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU

POSLOVNI ODJEL

STRUČNI PRIJEDIPLOMSKI STUDIJ UGOSTITELJSTVO

Ivan Rabak

ANALIZA ZABAVNIH PARKOVA U ISTARSKOJ ŽUPANIJ

Završni rad

Karlovac 2023.

Ivan Rabak

ANALIZA ZABAVNIH PARKOVA U ISTARSKOJ ŽUPANIJI

ANALYSIS OF AMUSEMENT PARKS IN ISTRIAN COUNTY

ZAVRŠNI RAD

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU

POSLOVNI ODJEL

STRUČNI PRIJEDIPLOMSKI STUDIJ UGOSTITELJSTVO

Mentor: dr. sc. Draženka Birkić, v. pred.

Matični broj studenta: 0618618006

Kolegij: Poslovanje ugostiteljskih poduzeća

Karlovac 2023.

ZAHVALA

Dragi kolege, profesori i obitelj,

Želim vam izraziti duboku zahvalnost na neizmjerljivoj potpori koju ste mi pružili tijekom cijelog mog studijskog putovanja. Vaša podrška, ohrabrenje i vjera u moje sposobnosti bile su ključne za moj uspjeh i postignuća. Kolege, hvala vam što ste uvijek bili spremni dijeliti znanje, iskustvo i ideje. Profesori, vaša stručnost, predanost i trud u podučavanju nadahnuli su me i potaknuli da istražujem dublje, razmišljam kritički i nastojim doseći svoje najviše potencijale. Posebne pohvale mojoj mentorici Draženki Birkić koja mi je pomogla pri izradi ovog rada. Obitelj, bez vaše podrške i razumijevanja, ovaj studijski put ne bi bio moguć. Hvala vam što ste bili uvijek uz mene, pružali podršku i ohrabrenje u svim izazovima s kojima sam se suočavao. Sada, s ponosom i srećom, krećem u novu fazu života, spreman koristiti znanje i vještine koje sam stekao tijekom studija. Hvala vam od srca što ste bili uz mene u ovom putovanju!

Ivan Rabak

SAŽETAK

Zabavni parkovi danas vrlo su značajan dio turističke ponude poznatih turističkih destinacija, koje svoju popularnost i konkurentnost mogu zahvaliti upravo izgradnji zabavnih parkova u njihovoj neposrednoj blizini. Izvrsna su prilika za postizanje konkurentske turističke pozicije na međunarodnom turističkom tržištu, značajno utječu na produljenje turističke sezone, uspostavljanje pozitivnog i atraktivnog imidža destinacije na domaćem i inozemnom tržištu. Tema ovog završnog rada jeste prikaz najpoznatijih zabavnih parkova u svijetu i Hrvatskoj te analiza postojećih najznačajnijih zabavnih parkova u Istri. Kroz analizu želi se predstaviti njihove prednosti i nedostatke te ključne čimbenike njihove uspješnosti.

Ključne riječi: Zabavni parkovi, turistička destinacija, turistička ponuda

SUMMARY

Amusement parks today are a significant part of the tourist offerings of well-known tourist destinations, and their popularity and competitiveness can be attributed to the construction of amusement parks in their immediate vicinity. They provide an excellent opportunity to achieve a competitive position in the international tourism market, significantly extend the tourist season, and establish a positive and attractive destination image in both domestic and international markets. The topic of this thesis is to present the most famous amusement parks in the world and in Croatia, as well as to analyze the existing most significant amusement parks in Istria. Through the analysis, their advantages, disadvantages, and key factors of their success are to be presented.

Keywords: Amusement parks, tourist destination, tourist offerings

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada	1
1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja i obrade podataka.....	1
1.3. Sadržaj i struktura rada	1
2. TURISTIČKA DESTINACIJA	2
2.1. Turistička destinacija.....	2
2.2. Imidž turističke destinacije	2
2.3. Životni ciklus turističke destinacije	4
2.4. Ključni faktori razvoja turističke destinacije	5
3. TURISTIČKI PROIZVOD	7
3.1. Turistički resurs	7
3.2. Turističke atrakcije	7
3.3. Zabavni faktor kao značajan faktor kreiranja konkurentnog turističkog proizvoda	8
3.2.1. Tipologija zabavnih parkova.....	9
4. POVIJESNI RAZVOJ ZABAVNIH PARKOVA	10
4.1. Bartolomejski sajam	10
4.2. Svjetska izložba Prater	10
4.3. Prvi zabavni park Bakken.....	11
4.4. Blackpool i Coney Island	12
4.5. Zabavni parkovi u svijetu danas.....	14
4.5.1. Disneyland.....	15
4.5.2. Tivoli.....	16
4.5.3. The Chimelong aquapark	16
4.6. Zabavni parkovi u Hrvatskoj.....	17

4.6.1. Amazinga.....	17
4.6.1. Dalmaland (Fun park Mirnovec).....	18
5. ZABAVNI PARKOVI U ISTARSKOJ ŽUPANIJI	20
5.1.Vodeni park Istralandija- ponuda, lokacija i cijene	20
1.1.1. Lokacija.....	21
5.1.2. Radno vrijeme i cijene ulaznica za 2023.	22
5.2. Vodeni park Aquacolors- ponuda, lokacija i cijene	22
5.2.1. Lokacija.....	23
5.2.2. Radno vrijeme i cijene ulaznica za 2023.	23
5.3. Tematski park Dinopark Funtana- ponuda, lokacija i cijene	24
5.3.1. Lokacija.....	25
5.3.3. Cijene ulaznica i radno vrijeme za 2023.	26
5.4. Adrenalinski park Glavani- ponuda, lokacija i cijene	26
5.5.1. Lokacija.....	28
5.5.2. Radno vrijeme i cijene ulaznica za 2023.	28
6. KRITIČKA ANALIZA ZABAVNIH PARKOVA U ISTARSKOJ ŽUPANIJI.....	29
6.1. SWOT analiza zabavnih parkova u Istarskoj županiji	30
6.2. Pretpostavke za budućnost zabavnih parkova u Istri.....	32
7. ZAKLJUČAK.....	34
8. LITERATURA	35
Knjige	35
Internet stranice	35

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Tematski i zabavni parkovi izvrsna su prilika za poboljšanje turističkog imidža destinacije, produživanje sezone, povećanje turističkog prometa i brendiranje destinacije na domaćem i inozemnom tržištu. Predmet ovog završnog rada je istražiti povijesni razvoj zabavnih parkova u svijetu i Hrvatskoj te kritički analizirati ključne elemente zabavnih parkova u Istri.. Zabavni parkovi danas su postali vrlo značajan dio turističke ponude. Kroz analizu želi se predstaviti njihove prednosti i nedostatke te ključne čimbenike njihove uspješnosti. Cilj rada je prikaz razvoja tematskih i zabavnih parkova, u svijetu i u Hrvatskoj, s posebnim osvrtom na zabavne parkove u Istri.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja i obrade podataka

Za potrebe pisanja ovog rada, desk metodom provedeno je sekundarno istraživanje relevantne stručne i znanstvene literature te relevantnih internetskih izvora. Za obradu prikupljenih podataka korištene su znanstvene metode deskripcije, kompilacije i analize.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Rad je raspodijeljen na sedam poglavlja. U uvodu je dan uvid u temu rada, ciljeve rada, te metode istraživanja korištene u svrhu izrade diplomskog rada. U drugom poglavlju opisana turistička destinacija, njezin imidž i vijek. U trećem poglavlju objašnjeno je što je turistički proizvod, turistički resurs i atrakcija, te uloga zabavnog faktora u kreiranju konkurentnog turističkog proizvoda. U četvrtom poglavlju prikazan je povijesni razvoj zabavnih parkova. U petom poglavlju predstavljeni su zabavni parkovi u Istarskoj županiji, te prikazane njihove cijene i lokacija. U šestom poglavlju je prikazana kritička analiza, te SWOT analiza zabavnih parkova u Istri, te je na kraju zaključak u kojem su prikazani najbitniji detalji ovog završnog rada. I na kraju se nalaze popis literature, popis tablica i slika.

2. TURISTIČKA DESTINACIJA

2.1. Turistička destinacija

Pojam turističke destinacije počiva na pojmu turističkog mjesta koja označavaju mjesta koja privlače velik broj turista i kojima turizam daje posebne karakteristike. Prema službenoj definiciji Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske, turističko mjesto je „ono mjesto koje ispunjava sljedeće osnovne uvjete: atraktivne (prirodne ljepote, ljekoviti izvori, kulturno-povijesni spomenici, razne kulturne, zabavne i sportske priredbe), komunikativne (mogućnost pristupa, prometne veze) i receptivne (objekti za smještaj i uz njih potrebni prateći objekti za pružanje raznih rekreativnih usluga, trgovinskih, obrtničkih, poštanskih i sl.) te ima parkove, kupališta, šetališta, itd.“¹. „Za razliku od turističkog mjesta koje imaju čvrsto određene administrativne granice, turističke destinacije nemaju administrativne granice. Turistička destinacija se izdvaja od drugih turističkih prostora po svom zaokruženom atraktivnom sadržaju koji u dužem vremenskom periodu osigurava interes i posjećenost prihvatljiva broja turista, dakle prisutna je i filozofija turističke politike koja turističko mjesto putem turističke ponude transformira od smještajnog objekta na cjelokupni turistički prostor.

Turističke destinacije mogu biti lokalne, regionalne, nacionalne ili međunarodne. One igraju ključnu ulogu u turizmu, potičući gospodarski rast, stvarajući radna mjesta i doprinoseći lokalnoj i globalnoj ekonomiji. Turističke destinacije često promoviraju svoje atrakcije kako bi privukle što više posjetitelja i putnika koji žele istražiti, doživjeti i uživati u onome što im nude.²

Suvremena turistička potražnja vrlo je heterogena i traži niz različitih elemenata koji često nadilaze mogućnosti turističke ponude jednog turističkog mjesta te tako dolazimo do stvaranja novih turistički atraktivnih sadržaja poput zabavnih parkova.

2.2. Imidž turističke destinacije

Kreiranje imidža turističke destinacije, posebno kada su u pitanju zabavni parkovi, ima ključnu ulogu u privlačenju posjetitelja i promoviranju destinacije kao poželjnog mjesta za odmor i

¹ Državni zavod za statistiku, Turizam u 2021. https://podaci.dzs.hr/media/gwcghawn/si-1700_turizam-u-2021.pdf (21.8.2023.)

² Križman-Pavlović, D., **Marketing turističke destinacije**, Mikrorad d.o.o., Zagreb, 2008.

zabavu. Imidž se odnosi na dojam i percepciju koju ljudi imaju o destinaciji, a za zabavne parkove to ima nekoliko ključnih aspekata³:

1. Privlačnost za ciljnu publiku: Kreiranje odgovarajućeg imidža omogućava destinaciji da se usmjeri prema svojoj ciljnoj publici. Ako se destinacija percipira kao mjesto koje nudi određeni tip zabave ili doživljaja, privući će posjetitelje koji su zainteresirani za takav doživljaj.
2. Stvaranje emocionalne veze: Imidž pomaže stvaranju emocionalne veze između destinacije i posjetitelja. Ako destinacija uspije prenijeti određene emocije ili osjećaje, poput uzbuđenja, radosti ili opuštanja, posjetitelji će se osjećati povezano s destinacijom i vjerojatno će se vraćati.
3. Diferencijacija od konkurencije: Imidž omogućava destinaciji da se izdvoji iz mnoštva sličnih ponuda. Ako se destinacija percipira kao jedinstvena i neponovljiva, to može privući posjetitelje koji su znatiželjni iskusiti nešto novo i drugačije.
4. Povećanje prepoznatljivosti: Kvalitetno kreiranje imidža može pomoći destinaciji da postane prepoznatljiva. Ljudi će lakše prepoznati i povezati destinaciju s njezinim karakterističnim atributima, kao što su specifične atrakcije ili tematski elementi.
5. Pozitivan dojam kvalitete: Imidž može utjecati na percepciju kvalitete ponuđenih usluga i sadržaja. Ako se destinacija doživljava kao dobro organizirana, sigurna i kvalitetna, posjetitelji će se osjećati zadovoljno svojim iskustvom.
6. Marketinška strategija: Imidž služi kao temelj marketinškim kampanjama. Ako se destinacija doživljava na pozitivan način, marketinške poruke će biti učinkovitije jer će naglasiti pozitivne aspekte destinacije.
7. Održivost i preporuke: Pozitivan imidž može rezultirati ponovnim posjetama istih posjetitelja te njihovim preporukama drugima. Ovo stvara lančanu reakciju koja pomaže u dugoročnoj održivosti destinacije.

Kreiranje imidža za zabavne parkove nije samo estetski faktor, već strategija koja utječe na privlačnost, uspješnost i održivost destinacije. Zabavni parkovi često postaju "mini destinacije" same za sebe. Ova ideja temelji se na konceptu da zabavni parkovi nude širok spektar atrakcija, zabave i doživljaja koji su dovoljno raznoliki i bogati da posjetiteljima pruže potpuno iskustvo kao da su u maloj, samostalnoj destinaciji. Zabavni parkovi često nadilaze svoju primarnu svrhu

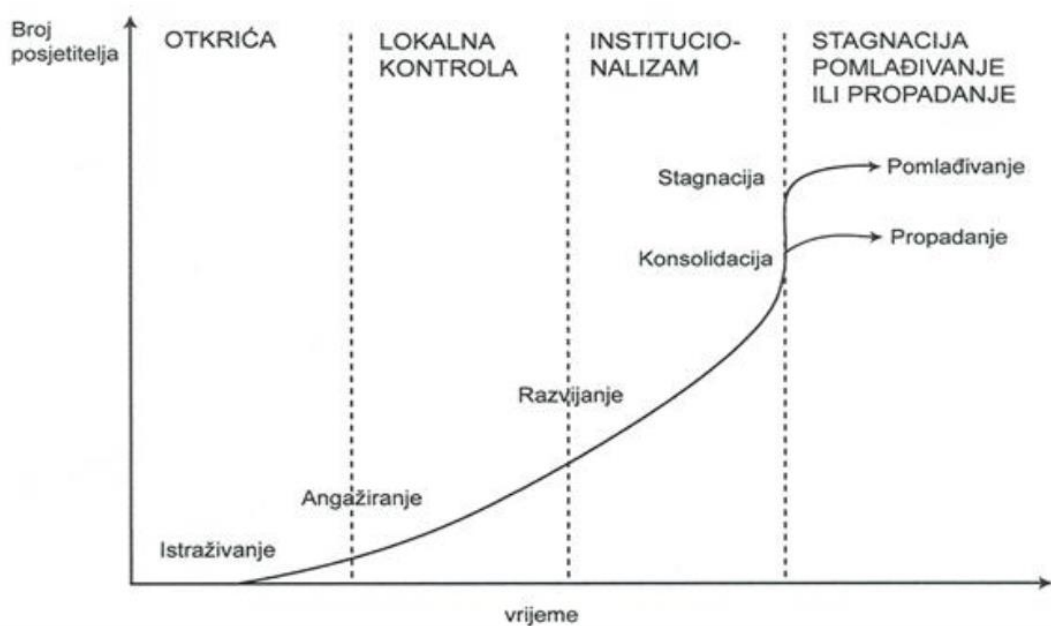
³ Križman-Pavlović, D.: op. cit.

pružanja zabave na dan. Umjesto toga, postaju odredišta koja posjetiteljima nude sveobuhvatno iskustvo koje se može usporediti s destinacijom za odmor.

2.3. Životni ciklus turističke destinacije

Turističke destinacije prolaze ciklus razvoja koji je sličan životnom ciklusu bilo kojeg drugog proizvoda gdje se vidi rast odnosno pad prodaje kako proizvod prolazi kroz različite faze: pojave na tržištu, razvoj, zrelost i propadanje.⁴

Slika 1. Graf životnog ciklusa priobalne turističke destinacije

Izvor: Butler, R. W., *The Concept of Tourism area cycle of evolution: implications for management of resources*, Ontario, 1980. (21.6.2023.)

Faza istraživanja: U ovoj fazi destinacija privlači malu grupu avanturista koji su privučeni njenim prirodnim ili kulturnim resursima. Infrastruktura je minimalna, a turizam nije široko prepoznat.

Faza razvoja: U ovoj fazi dolazi do povećanja interesa za destinaciju. Povećava se broj posjetitelja, a lokalna zajednica i investitori počinju prepoznavati potencijal turizma. Razvija se infrastruktura i počinju se otvarati prvi smještajni kapaciteti i atrakcije.

⁴ Butler, R. W., *The Concept of Tourism area cycle of evolution: implications for management of resources*, Ontario, 1980.

Faza konsolidacije: Ova faza karakterizira brz rast turizma. Destinacija postaje prepoznatljiva, a konkurencija se povećava. U ovoj fazi razvijaju se nove atrakcije, usluge i infrastruktura kako bi se zadovoljile potrebe sve većeg broja posjetitelja.

Faza zasićenja: U ovoj fazi dolazi do zasićenja tržišta. Preveliki broj posjetitelja može dovesti do negativnih utjecaja na okoliš, kvalitetu usluge i autentičnost destinacije. Održivost postaje važna tema.

Faza redefinicije ili obnove: U ovoj fazi destinacija se suočava s potrebom za obnovom i revitalizacijom. Može biti potrebno prilagoditi ponudu, održavati infrastrukturu i vraćati autentičnost kako bi se privukli posjetitelji koji traže drugačije iskustvo.

Faza padanja ili stagnacije: Ako se ne uspije adekvatno nositi s izazovima i promjenama, destinacija može doći do faze stagnacije ili čak pada u popularnosti.

Priobalne turističke destinacije u Republici Hrvatskoj uglavnom su destinacije masovnog turizma, u svom su životnom ciklusu u većini slučajeva dosegnule fazu zrelosti i prijeti im faza opadanja stoga uvođenje novih sadržaja poput zabavnih parkova može dovesti do nove privlačne snage destinacije i pomlađivanje.

2.4. Ključni faktori razvoja turističke destinacije

Razvoj turističke destinacije ovisi o različitim čimbenicima koji utječu na privlačnost destinacije za posjetitelje. Bez obzira na vrstu turističke destinacije, postoji nekoliko ključnih sastavnica koje su nužne za svaku destinaciju. Te sastavnice su:

1. Atrakcije (engl. *attractions*) – podrazumijevaju prirodne i društvene atraktivnosti značajne za osiguravanje inicijalne motiviranosti turista za dolazak u destinaciju.
2. Receptivni sadržaji (engl. *amenities*) – obuhvaća smještajne i ugostiteljske objekte, trgovinu, zabave sadržaje te ostale usluge.
3. Pristupačnost (engl. *accessibility*) – odnosi se na razvoj i održavanje efikasnih prometnih veza s emitivnim tržištima (međunarodni prometni terminali i lokalni transport).
4. Dostupni paket-aranžmani (engl. *available packages*) – podrazumijevaju paket aranžmane koje su posrednici u prodaji i njihovi zastupnici unaprijed pripremili..
5. Aktivnosti (engl. *activities*) – odnose se na sve dostupne aktivnosti u destinaciji i ono čime će se potrošač baviti tijekom boravka u destinaciji.
6. Pomoćne usluge (engl. *ancillary service*) – uključuju marketinške, razvojne i

koordinacijske aktivnosti koje provodi određena organizacija za upravljanje turističkom destinacijom za potrebe potrošača i industrije.“⁵

Svi ovi faktori međusobno djeluju i doprinose uspješnom razvoju turističke destinacije. Upravljanje i balansiranje tih faktora ključno je za stvaranje održivog turizma i dugoročni uspjeh destinacije.

⁵ Kušen, E., **Turistička atrakcijska osnova**, Institut za turizam, Zagreb, 2002.

3. TURISTIČKI PROIZVOD

Turistički proizvod je cjeloviti skup elemenata i usluga koje destinacija ili turistički operator stvaraju i nude kako bi zadovoljili potrebe i želje turista. To je kombinacija različitih komponenata, kao što su smještaj, transport, aktivnosti, atrakcije, obroci, usluge vodiča i druge pogodnosti, koja se kombinira kako bi se stvorilo jedinstveno iskustvo za posjetitelje. Turistički proizvod obuhvaća sve što posjetitelj doživljava tijekom svog boravka na određenoj destinaciji ili putovanju.⁶

3.1. Turistički resurs

Turistički resurs je svaki element, atrakcija, objekt, usluga ili čimbenik koji ima potencijal privući turiste i obogatiti njihovo iskustvo na određenoj destinaciji. Turistički resursi su osnova za razvoj turističke ponude i privlačenje posjetitelja. Ovi resursi mogu biti prirodni, kulturni, kulturno-povijesni, ljudski, ekonomski ili društveni.⁷

3.2. Turističke atrakcije

Turističke atrakcije su posebni elementi, mjesta, događaji ili aktivnosti koje privlače turiste i posjetitelje na određenu destinaciju. Atrakcije su ključni faktori koji doprinose privlačnosti destinacije i često su glavni razlog zbog kojeg ljudi odlučuju posjetiti određeno mjesto. One obuhvaćaju različite aspekte i mogu biti prirodne, kulturne, zabavne, sportske ili edukativne.⁸Evo nekoliko primjera turističkih atrakcija:

1. Povijesni spomenici: Znamenite građevine, dvorci, utvrde, crkve, hramovi i drugi povijesni objekti koji pričaju priču o prošlosti destinacije.
2. Prirodne ljepote: Prekrasni krajolici, planine, jezera, plaže, vodopadi, pećine i druge prirodne značajke koje privlače posjetitelje željne prirodnih čuda.
3. Muzeji i galerije: Institucije koje čuvaju i izlažu umjetnička djela, povijesne artefakte, arheološke nalaze i druge kulturne vrijednosti.
4. Zabavni parkovi: Mjesta s različitim vožnjama, atrakcijama i zabavnim sadržajem koji privlače obitelji i posjetitelje željne zabave.
5. Festivali i događaji: Kulturni, glazbeni, sportski i drugi događaji koji se održavaju na destinaciji i privlače posjetitelje iz cijelog svijeta.

⁶ Kušen, E., op.cit

⁷ Kušen, E., op.cit

⁸ Kušen, E., op.cit

6. Sportske aktivnosti: Mogućnosti za ronjenje, planinarenje, skijanje, surfanje, biciklizam i druge sportske aktivnosti koje privlače aktivne turiste.

Turističke atrakcije su ključne za oblikovanje turističkog iskustva i često igraju ključnu ulogu u odluci posjetitelja da odaberu određenu destinaciju. Održavanje, promocija i očuvanje ovih atrakcija važno je za dugoročni razvoj turizma.

3.3. Zabavni faktor kao značajan faktor kreiranja konkurentnog turističkog proizvoda

Zabavni faktori igraju izuzetno važnu ulogu u kreiranju konkurentnog turističkog proizvoda. Turizam uvelike ovisi o privlačenju posjetitelja i stvaranju pozitivnog doživljaja kako bi se destinacija istaknula među konkurencijom. Uz prirodne ljepote, kulturnu baštinu i druge aspekte, zabavni faktori pružaju dodatni poticaj turističkoj destinaciji. Evo nekoliko razloga zašto su zabavni faktori važni:

1. Povećanje atraktivnosti: Zabavni faktori, kao što su zabavni parkovi, avanturističke aktivnosti i kulturni događaji, povećavaju atraktivnost destinacije za turiste. Oni nude nešto posebno i drugačije, što privlači pažnju i potiče posjetitelje da odaberu tu destinaciju.
2. Raznolikost ponude: Zabavni faktori doprinose raznolikosti turističke ponude. Različiti posjetitelji imaju različite interese i želje, pa postojanje raznovrsnih zabavnih aktivnosti osigurava da destinacija može zadovoljiti različite potrebe.
3. Dugotrajni boravak: Zabavni faktori potiču posjetitelje da provedu više vremena u destinaciji. Ako destinacija nudi razne zabavne aktivnosti, posjetitelji će vjerojatno ostati duže kako bi ih iskusili sve, što povećava potrošnju i ekonomsku korist destinacije.
4. Stvaranje pozitivnog iskustva: Kvalitetni zabavni faktori omogućuju posjetiteljima da stvore pozitivno iskustvo i nezaboravne uspomene. To dovodi do zadovoljnih gostiju koji će preporučiti destinaciju drugima i možda se opet vratiti.
5. Povećanje konkurentske prednosti: Destinacija koja nudi jedinstvene, inovativne i atraktivne zabavne sadržaje ima veću šansu da se izdvoji iz mnoštva turističkih destinacija i postane konkurentska na tržištu.
6. Poticanje ponovnih posjeta: Ako posjetitelji uživaju u zabavnim aktivnostima, vjerojatno će se vratiti ponovno kako bi doživjeli te aktivnosti još jednom. Ponovne posjete stvaraju lojalnost prema destinaciji i dugoročnu održivost turističkog sektora.⁹

⁹ Buhalis D., **Marketing the competitive destination of the future**, London 2000.

Zbog ovih razloga, turističke destinacije često ulažu u razvoj zabavnih faktora i atrakcija kako bi poboljšale svoju konkurentnost i privukle veći broj posjetitelja. Dobro planiranje i upravljanje zabavnim sadržajima ključni su za stvaranje uspješnog i konkurentnog turističkog proizvoda.

3.2.1. Tipologija zabavnih parkova

Zabavni park je turistička atrakcija koja nudi raznolik izbor zabave i atrakcija za posjetitelje svih dobnih skupina. Ovi parkovi obično sadrže širok spektar različitih atrakcija, igara i aktivnosti koje su dizajnirane kako bi pružile zabavno iskustvo i adrenalin posjetiteljima. Postoje različite vrste zabavnih parkova, svaka sa svojim specifičnim naglascima i ciljnom publikom. Evo nekoliko ključnih vrsta zabavnih parkova:

1. **Tematski parkovi:** Ovi parkovi su tematski usmjereni i često rekreiraju svijet iz filmova, bajki, povijesti ili znanstvene fantastike. Posjetitelji se uranjaju u okruženje koje prati određenu temu, s raznovrsnim atrakcijama i zabavom koja se nadovezuje na tu temu. Primjeri uključuju Disneyland, Dinopark Funtana...
2. **Vodeni parkovi:** Ovi parkovi se usredotočuju na vodene atrakcije kao što su tobogani, bazeni, vodeni tuneli i igrališta s vodom. Posjetitelji mogu uživati u raznim vodenim aktivnostima i avanturama. Primjeri uključuju Istralandia i Aquacolors
3. **Adrenalinski parkovi:** Adrenalinski parkovi obično uključuju visinske staze, zip-linije, penjanje po preprekama i druge fizički izazovne aktivnosti. Primjer je Glavani park
4. **Kombinirani parkovi:** Kombinirani parkovi obuhvaćaju više tipova atrakcija. Na primjer, neki parkovi mogu imati tematski dio, vodeni park, adrenalinom nabijene vožnje i ostale zabavne sadržaje. Primjer je Gardeland¹⁰

¹⁰ What is the Difference Between Amusement Park and Theme Park <https://pediaa.com/what-is-the-difference-between-amusement-park-and-theme-park/> (23.8.2023.)

4. POVIJESNI RAZVOJ ZABAVNIH PARKOVA

Zabavni parkovi imaju dugu povijest koja seže unatrag u prošlost, no moderne verzije zabavnih parkova počinju nastajati u 19. stoljeću. Prvi poznati zabavni park bio je Tivoli Gardens, koji je otvoren 1843. godine u Kopenhagenu, u Danskoj. Tivoli je kombinirao vrtne šetnice s igrama, štandovima hrane i zabavnim nastupima, postavši tako prvi integrirani zabavni park u modernom smislu.

Kasnije, krajem 19. i početkom 20. stoljeća, zabavni parkovi su postali sve popularniji diljem Europe i Sjeverne Amerike. Coney Island u New Yorku postao je jedno od prvih ključnih središta zabavnih parkova u Sjedinjenim Američkim Državama.

U ranim godinama, zabavni parkovi su se često fokusirali na vožnje i atrakcije temeljene na konjima, parovima i mehaničkim inovacijama tog vremena. No, tijekom 20. stoljeća, zabavni parkovi su evoluirali i postali sve sofisticiraniji, uključujući rolerkostere, vodene vožnje, tematske atrakcije i druge avanturističke izazove.

Walt Disney je također imao ogroman utjecaj na razvoj zabavnih parkova, otvorivši Disneyland u Kaliforniji 1955. godine. Njegova vizija kombiniranja tematskih zona s visokokvalitetnim zabavama i likovima postala je prepoznatljiv standard za mnoge moderne zabavne parkove.

4.1. Bartolomejski sajam

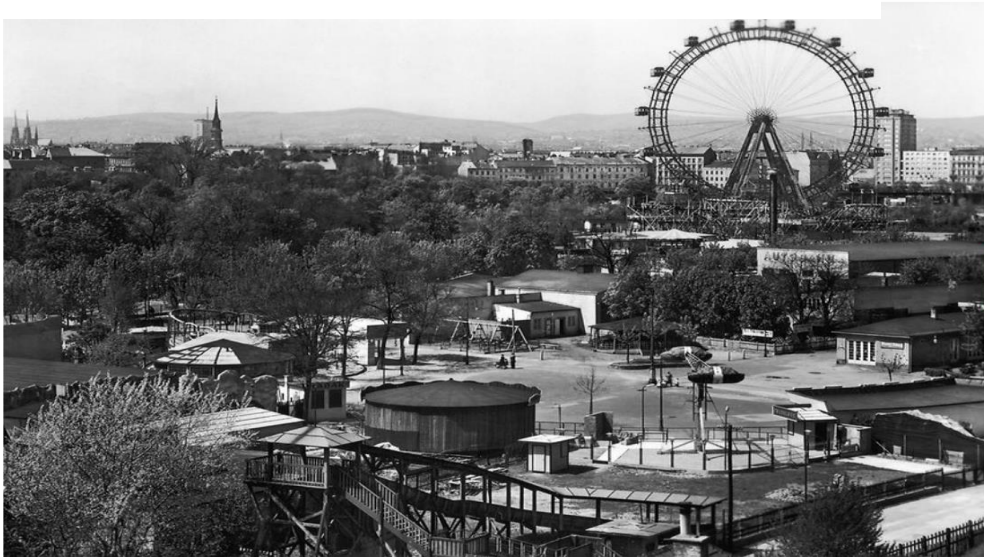
Jedan od najpoznatijih sajmova je Bartolomejski sajam. Sajem je dobio ime po svetom Bartolu. Održavao se u sjeverozapadnom djelu Londona poznat kao Smithfield u župi svetog Bartolomeja. Sajem se tamo održavao između 1133.g. i 1855. g. Započeo bi na Bartolomejsku noć (24. kolovoza) i trajao više dana. Više stoljeća se održavao po dva tjedna, sve dok 1641. nije skraćen na samo četiri dana. U početku je bio zamišljen kao sajam za tkanine, no tijekom vremena, sajam se pretvorio u veliki društveni, trgovački i zabavni događaj, gdje su se prodavale razne robe, priređivale predstave, igrale igre i održavale razne atrakcije.¹¹

4.2. Svjetska izložba Prater

Prater, potječe iz latinske riječi za livadu, bio je carsko lovište sve dok car Josip II. 7. travnja 1766. nije dao na upotrebu široj javnosti, tada se to mjesto počelo koristiti za različite sajmove. Privučeni velikim brojem posjetitelja polako su se počeli otvarati i ugostiteljski objekti.

¹¹ Morley, H., *Memoirs of Bartholomew fair*, London, 1859.

Slika 2. Povijesna slika poznatog panoramskog kotača u Beču

Izvor: <https://www.wien.info> (24.6.2023.)

Pravi procvat, Prater je doživio pred Svjetsku izložbu 1873. a Divovski kotač (Ferris Wheel- Panoramski kotač izgrađen 1897. godine povodom 50. obljetnice vladanja cara Franje Josipa postao je zaštitnim znakom Beča. Danas se u poznatom Bečkom kotaču nudi i romantična večera.¹²

4.3. Prvi zabavni park Bakken

Dyrehavsbakken ili poznatiji kao Bakken je prvi službeno najstariji zabavni park i zanimljivo je da i dan danas radi. Nalazi se nedaleko od danskog glavnog grada, u Kopenhagenu. Otvoren je 1583. godine, no nije uvijek imao ulogu zabavnog parka. U šumi u kojoj se nalazi park je pronađen izvor vode, za koji su tada mislili da ima iscjeliteljske moći. Kako se sve više ljudi počelo skupljati u toj šumi, zabavljači su to vidjeli kao priliku da pokažu svoje probe, a prodavači kao priliku za prodaju. Kralj Frederick III 1669. godine sagradio je tamo i zoološki vrt. Park Bakken zatvoren bio zatvoren za javnost između 1670. i 1756. godine jer je bio proglašen kao kraljevsko lovište, no 1756. po nalogu kralja Frederick 5-og park je ponovo otvoren za javnost. Nakon 1885. se može reći da je Bakken postao pravi zabavni park jer su se napravile velike promjene: napravljeni su sanitarni čvorovi i vodoopskrbni sustavi, opremljena je struja koja je ispunjavala park šarenim svjetlima, te se osnovala udruga vlasnika šatora Dyrehavsbakken-a. Ulaz u park je besplatan ali se mora kupiti njihova narukvica da bi se moglo

¹² Punkufer, Sretan rođendan, Prater! 250. obljetnica bečkog zabavnog parka <https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/zabavni-park-prater-u-becu---430026.html> (24.6.2023.)

pristupiti vožnjama. Danas park ima 32-e vožnje od kojih je glavna atrakcija 82-e godine stari drveni vlak smrti. Park Bakken jedinstven je i po svojem ugođaju. Zbog povijesne važnosti u parku nema velikih poznatih marki, ni neonskih znakova, već trgovine vode mali poduzetnici.¹³

4.4. Blackpool i Coney Island

Jedan od važnijih zabavnih parkova u povijesti nalazi se u Engleskom gradu Blackpool-u. Osnovao ga je Alderman William George Bean 1896. godine i nazvao ga Pleasure Beach Blackpool. Glavni cilj njegovog zabavnog parka je da učini da se odrasli ponovo osjećaju kao djeca. U današnje vrijeme Pleasure Beach Blackpool je najposjećeniji park u Velikoj Britaniji i jedan od 20 najposjećenijih zabavnih parkova u svijetu. Godine 1896. je Alderman William George Bean osnovao dva parka, no do kraja stoljeća odlučio posvetiti svo svoje vrijeme na Pleasure Beach Blackpool., te je ušao je u suradnju sa John Outhwaite-om kako bi napravio park po uzoru na američki Coney Island. Njihova prva glavna atrakcija, koja je i dan danas popularna, bila su leteći strojevi Hiram-a Maxim-a (Sir Hiram Maxim Flying Machines). To je vrtuljak koji bi trebao simulirati osjećaj letenja. Godinama su u park ubacivali nove vožnje sve do Prvog svjetskog rata. Za vrijeme Prvog svjetskog rata park je ostao otvoren kako bi ljudi mogli pobjeći i razbistriti glavu od sve te ratne atmosfere. Napredak parka nastavio se 1921. kada je uvoz novih vožnji iz Amerike bio omogućen. Park je i dan danas ostao u obiteljskom naslijeđu te ga danas vodi prapraunuka Alderman-a William -a George-a Bean-a, Amanda Thompson. Park danas broji po 6,2 milijuna posjeta godišnje.

Što je Blackpool u bio Engleskoj, to je Coney Island bio u Sjedinjenim Američkim Državama. Smješten u Brooklynu u New Yorku uz obalu Atlantskog oceana, postao je zabavno središte. Između 1870-ih i 1880-ih u blizini Coney Island-a izgrađeno je nekoliko hotela, te je tako Coney Island postao jedno od turističkih odredišta koja je sve više privlačila turiste. Na tom području otvoren je prvi zatvoreni zabavni park poznat kao Sea Lion Park. Postao je svjetski poznat kada su se u njemu nalazila tri zabavna parka koji su bili među najpoznatijima u svijetu: Steeplechase Park, Luna Park i Dreamland. Charles Looff izradio je prvi vrtuljak na Coney Island-u 1875., s tim da je san izradio sjedala u obliku životinja, te je sam vrtuljak radio paru. Godine 1877. dostavljen je željezni toranj visok 91,44 metara, do vrha je vozilo dizalo te se s njega moglo vidjeti Coney Island i okolica.

¹³ Bakken - najstariji zabavni park u svijetu, <http://www.bakken.dk/english/bakken-the-worlds-oldest-amusementpark> 23.8.2023 (21.6.2023.)

Slika 3. Prvi vlak smrti, Coney Island 1884.

Izvor: <http://www.pdxhistory.com> (22.6.2023.)

Lamarcus Thompson je 1884. izgradio prvi vlak smrti (vlak koji ide po tračnicama koje su u zraku i tehnički je siguran) poznat po nazivu Switchback Railroad. U Coney Islandu se također nalazi i najveći hot dog štand (štand sa hrenovkama u pecivu) na svijetu. Kako je počelo pristizati sve više turista, tako su se počeli izgrađivati više zabavnih parkova, hoteli, te se poboljšao i javni prijevoz. Coney Island postao je uzor za izgradnju modernih zabavnih parkova.¹⁴

Danas su zabavni parkovi postali jedno od omiljenih odredišta obitelji diljem svijeta. Oni nude raznolik sadržaj, uključujući vožnje, izložbe, zabavne nastupe, restorane i trgovine. Također, sve više parkova integrira napredne tehnologije poput virtualne stvarnosti kako bi pružili još bolje iskustvo posjetiteljima. Zabavni parkovi su postali prava industrija koja privlači milijune posjetitelja svake godine i nastavlja se razvijati s novim inovacijama i idejama.

¹⁴ 4. History of theme parks <http://entertainmentdesigner.com/history-of-theme-parks/the-history-of-pleasure-beach-blackpool-the-uks-number-one-amusement-park> (26.6.2023.)

4.5. Zabavni parkovi u svijetu danas

Zabavni parkovi u svijetu danas su postali izuzetno popularna destinacija za posjetitelje svih dobnih skupina. Ovi parkovi nude širok spektar atrakcija, adrenalinskih vožnji, tematskih zona, kulturnih doživljaja i obilje zabave. Evo nekoliko karakteristika današnjih zabavnih parkova:

1. Tematske zone: Mnogi moderni zabavni parkovi imaju tematske zone posvećene različitim svjetovima, franšizama, povijesnim razdobljima ili likovima. Posjetitelji mogu istražiti različite svjetove, poput Harry Potter svijeta u Universal Studios, Star Wars Galaxy's Edge u Disney parkovima ili Marvelove zone.
2. Napredna tehnologija: Zabavni parkovi koriste najnoviju tehnologiju kako bi poboljšali iskustvo posjetitelja. To uključuje virtualnu stvarnost, proširenu stvarnost, holograme, tehnologiju prilagođavanja doživljaja i još mnogo toga.
3. Adrenalinske vožnje: Zabavni parkovi su poznati po svojim adrenalinskim vožnjama, uključujući visoke rolerkostere, vrtuljke, vodene vožnje i vožnje s nagibom. Posjetitelji vole isprobavati razne avanturističke atrakcije koje pružaju uzbuđenje i zabavu.
4. Kulturna raznolikost: Zabavni parkovi diljem svijeta reflektiraju različite kulture i tradicije. Oni pružaju priliku posjetiteljima da se upuste u lokalnu kuhinju, glazbu, plesove i umjetnosti iz različitih dijelova svijeta.
5. Događaji i nastupi: Parkovi često organiziraju posebne događaje, festivala i tematske programe tijekom godine kako bi privukli više posjetitelja. To može uključivati koncerte, vatromete, parade i druge zabavne nastupe.
6. Obiteljska zabava: Zabavni parkovi su izvrsna destinacija za obitelji jer nude atrakcije koje mogu uživati posjetitelji svih uzrasta. Djeca mogu uživati u dječjim vožnjama i susresti se s omiljenim crtanim likovima, dok stariji mogu iskusiti uzbuđenje adrenalinskih atrakcija.
7. Održivost i ekologija: Mnogi zabavni parkovi sada teže biti održiviji i odgovorniji prema okolišu. Uvode inicijative za recikliranje, smanjenje otpada, korištenje obnovljive energije i poticanje svijesti o zaštiti prirode.¹⁵

Zabavni parkovi i dalje privlače milijune posjetitelja diljem svijeta i postaju sve sofisticiraniji kako bi pružili nezaboravno iskustvo posjetiteljima. Svaki park ima svoju jedinstvenu ponudu i priču koju želi ispričati, što čini svaku posjetu jedinstvenim doživljajem.

¹⁵ Sage Journals, What is a Theme Park? A Synthesis and Research Framework <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/10963480211069173> (11.9.2023.)

4.5.1. Disneyland

Disneyland je poznati lanac zabavnih parkova koji je osnovao Walt Disney, slavni američki animator, producent i poslovni čovjek. Prvi Disneyland park otvoren je 17. srpnja 1955. godine u Anaheimu, Kalifornija, SAD. Disneyland u Anaheimu, u Kaliforniji, i dalje je jedan od najposjećenijih parkova na svijetu. Ovaj park podijeljen je u različite tematske zone, svaka sa svojim prepoznatljivim atrakcijama i likovima iz Disneyevih animiranih filmova. Također, Disneyland uključuje i "Disneyland Resort", koji obuhvaća još nekoliko drugih parkova i hotela, kao što su Disney California Adventure i Downtown Disney District. Disneyland parkovi diljem svijeta nude širok spektar atrakcija, od klasičnih vožnji i vodenih zabava do naprednih simulacija i interaktivnih iskustava. Posjetitelji mogu susresti popularne likove iz Disneyevih filmova i uživati u posebnim izvedbama, paradama i vatrometnim spektaklima. Uz Disneyland u Kaliforniji, postoje i drugi Disney parkovi, uključujući Walt Disney World u Orlando, Florida, koji je najveći Disney kompleks sa nekoliko tematskih parkova, vodenih parkova i hotelskih kompleksa. Također, postoje Disney parkovi u Parizu (Disneyland Paris), Tokiju (Tokyo Disneyland i Tokyo DisneySea), Hong Kongu (Hong Kong Disneyland) i Šangaju (Shanghai Disneyland). Disneyland-ovi parkovi privlače milijune posjetitelja svake godine, pružajući im mogućnost da uđu u čarobni svijet Disney-evih bajki i stvore nezaboravne uspomene s obitelji i prijateljima.¹⁶ Ovi parkovi su simbol mašte, zabave i veselja, te nastavljaju inspirirati ljude diljem svijeta.

Slika 4. Disneyland u Orlando Florida

Izvor: <https://www.visittheusa.com> (23.8.2023.)

¹⁶ History of Disneyland <https://www.adayinlatours.com/blog/the-history-of-disneyland/> (23.8.2023.)

4.5.2. Tivoli

Kako je prije naglašeno da podrijetlo zabavnih parkova nije u SAD-u, već u Danskoj, pa se tako tamo nalazi u drugi najstariji park na svijetu, Tivoli. Park je napravljen po nalogu kralja Christian-a VIII. Zadatak je dan danskom vojnom časniku Georg-u Cartensen-u, a razlog zašto je kralj htio zabavni park bio je taj, jer je mislio da ako se ljudi zabavljaju neće razmišljati o politici. Park je otvoren 15. kolovoza 1843. te je odmah doživio uspjeh. Cartensen je stalno nalazio nove načine kako bi privukao javnost, pa je tako napravio kinesko kazalište za pantomime koji i dan danas postoji te privlači brojne posjetitelje. U park je 1914. dodan Rutschebanen, u prijevodu vlak smrti, koji je zapravo najstariji drveni vlak smrti koji i dan danas vozi. Zanimljiva je i činjenica da taj vlak smrti ima svojeg vozača u prvom vagonu koji je kao kondukter u vlaku. Tijekom Drugog svjetskog rata park je zapaljen od strane nacističkih simpatizera, no unatoč tome park je brzo otvoren, bio je zatvoren tek nekoliko tjedana. Dokaz koliko Tivoli znači ne samo turistički, već i inspirativno jest taj da je Hans Christian Anderson, poznati pisac bajki, vidjevši park bio inspiriran te je tako napisao pjesmu Slavuj. Walt Disney je također posjetio park te ga je to inspiriralo da napravi svoj. Danas park posjeduje 30 vožnja, hotel, 40 restorana, casino, vrtove i skulpture. Park Tivoli je 2018. posjetilo 4,8 milijuna ljudi, no zbog korone se broj posjetitelja 2020. godine pao za čak 60% dakle bilo je 1,6 milijuna posjetitelja.¹⁷

4.5.3. The Chimelong aquapark

Chimelong Zabavni park, poznat i kao Chimelong Tourist Resort, jedan je od najvećih i najpopularnijih zabavnih parkova u Kini. Nalazi se u gradu Guangzhou u provinciji Guangdong. Ovaj golemi zabavni kompleks obuhvaća nekoliko različitih parkova, hotela i turističkih atrakcija.¹⁸ Glavni dijelovi Chimelong zabavnog parka uključuju:

1. Chimelong Safari Park: To je jedan od najvećih safari parkova u Kini i dom je brojnih divljih životinja. Posjetitelji mogu istražiti različite zone koje rekreiraju prirodna staništa životinja, uključujući lavove, tigrove, medvjede, žirafe i mnoge druge vrste.
2. Chimelong Ocean Kingdom: Ovo je veliki akvarij i tematski park koji je fokusiran na morske životinje. Park ima impresivne izložbe, predstave s delfinima i drugim morskim stvorenjima.

¹⁷ Odysseytraveller, Highlights of Denmark Tivoli Gardens <https://www.odysseytraveller.com/articles/tivoli-gardens/> (1.7.2023.)

¹⁸ Atrakcije u Guangzhou <https://hr.aroundtravels.com/articles-on-china/article-about-guangzhou/rides-in-guangzhou-photos-entertainment-parks.html> (23.8.2023.)

3. Chimelong Paradise: Ovaj dio zabavnog kompleksa nudi bogat izbor adrenalinskih vožnji, rolerkosteru i drugih atrakcija za posjetitelje koji traže uzbuđenje.
4. Chimelong Water Park: Ovo je vodeni park s bazenima, toboganima i drugim vodenim zabavama, posebno popularan tijekom toplih ljetnih mjeseci.

Chimelong zabavni kompleks također ima razne hotele, restorane, trgovine i zabavne programe. Ovo je omiljeno odredište za obitelji, parove i turiste koji žele doživjeti bogatstvo zabave i avanture na jednom mjestu. Chimelong zabavni park stekao je veliku popularnost u Kini i međunarodnoj turističkoj zajednici zbog svojih raznovrsnih atrakcija, kvalitete usluge i inovativnih doživljaja koje pruža posjetiteljima. Ovaj zabavni kompleks nastavlja privlačiti milijune posjetitelja svake godine i nastavlja se razvijati s novim dodacima i unaprjeđenjima.

Slika 5. Vodeni park Chimelong iz zraka

Izvor: <https://www.orangesmile.com> (25.6.2023.)

4.6. Zabavni parkovi u Hrvatskoj

Hrvatska nudi nekoliko zabavnih parkova koji su odlično odredište za obitelji i posjetitelje svih uzrasta. Evo nekoliko popularnih zabavnih parkova u Hrvatskoj:

4.6.1. Amazinga

Amazinga, adrenalinsko-trampolinski zabavni park, nalazi se u Zagrebu na Zagrebačkom velesajmu. Amazinga radi svaki dan cijelu godinu od devet ujutro do deset navečer, izuzev blagdana. Park nudi više od 20 atrakcija poput trampolin parka, moderne stijene za penjanje koja može izdržati do 180 kilograma, kartinga, virtualnih stimulacija i ninja poligona za one najmlađe.

Slika 6. Amazinga trampolin park

Izvor: <https://roditelji.story.hr/> (25.8.2023.)

Za ulazak u park potrebno je napraviti člansku iskaznicu. Plaćanje se vrši u paketima. Znači može se uzeti paket samo za određene atrakcije, paket za sve atrakcije i paket za cijeli dan ili samo na par sati. Amazinga je središte zabavnog sadržaja u Zagrebu¹⁹.

4.6.1. Dalmaland (Fun park Mirnovec)

Prvo poznat kao Fun Park Biograd (Fun Park Mirnovec), promjenio je naziv u Dalmaland. Popularni zabavni park smješten u Biogradu na Moru. Park je sezonski, otvara se 28.4. i zatvara se 30.9. Radno vrijeme zabavnog parka je od 14 do 21, a vodenog parka od 11-19. Ovaj zabavni park nudi raznolike atrakcije i zabavu za posjetitelje svih uzrasta, čineći ga omiljenim odredištem za obiteljske izlete i avanture.²⁰ Evo nekoliko ključnih značajki Dalmalenda:

1. Vodeni park: Dalmaland ima impresivan vodeni park s bazenima, vodenim toboganima, i drugim vodenim atrakcijama. Posjetitelji mogu uživati u raznim vožnjama i vodenim aktivnostima koje će ih osvježiti i zabaviti.
2. Avanturistički park: Park ima i avanturistički dio s visokim konstrukcijama, adrenalinskim vožnjama i drugim izazovnim aktivnostima koje pružaju dozu uzbuđenja i adrenalina.
3. Dječje zone: Dalmaland ima posebne dječje zone s manjim toboganima, bazenima i igralištima prilagođenim najmlađim posjetiteljima.

¹⁹ Amazinga atrakcije <https://amazinga.fun/> 25.8.2023.

²⁰ Dalmaland priča <https://www.dalmaland.com/dalmaland-prica> 25.8.2023.

4. Odrasle i obiteljske atrakcije: Park nudi raznovrsne atrakcije namijenjene odraslima i obiteljima, što ga čini pogodnim mjestom za sve posjetitelje koji traže zabavu i avanturu.
5. Hrana i piće: U sklopu Dalmalenda nalaze se restorani, kafići i štandovi s hranom i pićem gdje posjetitelji mogu pronaći različite gastronomske opcije za okrjepu.
6. Animacijski programi: Park organizira razne animacijske programe, predstave i događaje tijekom sezone kako bi dodatno obogatio iskustvo posjetitelja.

Slika 7. Dalmaland zabavni park

Izvor: Dalmaland <https://avtokampi.si/> (25.8.2023.)

Dalmaland je privlačno odredište za turiste i lokalno stanovništvo tijekom ljetnih mjeseci, kada park radi u punom kapacitetu. S obzirom na svoju raznoliku ponudu atrakcija, zabave i aktivnosti, ovaj zabavni park stvara nezaboravne trenutke za sve posjetitelje i pruža zanimljiv doživljaj koji će ostati u sjećanju.

5. ZABAVNI PARKOVI U ISTARSKOJ ŽUPANIJI

Istra, kao popularna turistička destinacija u Hrvatskoj, nudi raznoliku turističku ponudu koja uključuje i nekoliko zabavnih parkova. Njihova prisutnost obogaćuje iskustvo posjetitelja nudeći širok spektar aktivnosti, adrenalinom nabijenih izazova i zabave za cijelu obitelj. Ovi parkovi stvaraju poseban ambijent u kojem se spaja opuštanje s uzbuđenjem. Najpopularniji zabavni parkovi su Istralandija, Aquacolors, Dinopark i Glavani park.

5.1. Vodeni park Istralandija- ponuda, lokacija i cijene

Istralandia je popularni vodeni park smješten u blizini grada Novigrada. Otvoren u lipnju 2014. godine postaje prvim vodenim parkom u Hrvatskoj. Površina parka iznosi 81 000 metara kvadratnih. Ovaj zabavni park nudi raznolike vodene atrakcije i aktivnosti za posjetitelje svih dobnih skupina.²¹ Istralandia je jedan od najvećih i najmodernijih vodenih parkova u regiji te privlači turiste i lokalno stanovništvo tijekom ljetnih mjeseci.

Evo nekoliko ključnih značajki koje se nalaze u Istralandiji:

1. Vodeni tobogani: Park ima širok izbor vodenih tobogana različitih visina, brzina i težina. Posjetitelji mogu uživati u adrenalinskim vožnjama niz brze i zakrivljene tobogane ili se opustiti na sporijim toboganima.
2. Bazeni: Istralandia ima različite bazene, uključujući bazene s valovima, bazene za plivanje i dječje bazene. Bazen s valovima pruža iskustvo kao da ste na morskoj plaži s prirodnim valovima.
3. Dječje zone: Park nudi sigurne i zabavne dječje zone s plitkim bazenima, malim toboganima i interaktivnim igrama, prilagođene za najmlađe posjetitelje.
4. Hrana i piće: U parku se nalazi nekoliko restorana, kafića i štandova s hranom i pićem gdje posjetitelji mogu kušati razne gastronomske specijalitete.
5. Zabavni programi: Tijekom sezone, Istralandia organizira razne zabavne programe, glazbene nastupe i događaje kako bi upotpunio iskustvo posjetitelja.

Istralandija ima 23 različita tobogana. Na većini tobogana se može samostalno spuštati, dok je za neke potreban gumenjak. Također tu je i činjenica da Istralandia ima najveći tobogan u Hrvatskoj, a visina tobogana iznosi 27 metara, a tu je i najveći bazen sa umjetnim valovima u

²¹ Doživite vrhunski nalet adrenalina u beskrajnoj zabavi na vodi! <https://www.istralandia.hr/dozivite-vrhunski-nalet-adrenalina-u-beskrajnoj-zabavi-na-vodi/> (25.8.2023.)

Hrvatskoj. Osim tobogana i bazena od zabavnog sadržaja nude se i pjena party, sportski turniri, nastupe brass banda, zumbu, igraonice i mađioničarski nastupi.

Istralandia je osmišljena kao mjesto za zabavu, opuštanje i osvježanje za cijelu obitelj. Park se redovito održava i pridržava najviših standarda sigurnosti kako bi osigurao ugodno iskustvo za sve posjetitelje.

Slika 8. Mapa Istralandije

Izvor: <https://www.istralandia.hr> (21.6.2023.)

Za vrijeme korone, 2020. godine, Istralandija je od strane Park World Magazina proglašena četvrtim najboljim otvorenim parkom ljetnog karaktera na svijetu, te je njen tobogan Space Combo proglašen trećim najboljim toboganom na svijetu. To je za Istralandiju već 22 priznanje za redom.²²

1.1.1. Lokacija

Vodeni park Istralandija smještena je u blizini Novigrada. Ovaj nekadašnji ribarski gradić danas je popularna turistička destinacija koja privlači posjetitelje svojom kombinacijom kulturnih atrakcija, prekrasnih plaža i gastronomske ponude. U 2022. godini Novigrad je ostvario 231030

²² Poreština.info Aquapark Istralandia dobitnik nagrade “Park World Excellence Awards” i 4. najbolji otvoreni aquapark ljetnog karaktera na svijetu <https://porestina.info/aquapark-istralandia-dobitnik-nagrade-park-world-excellence-awards-i-4-najbolji-otvoreni-aquapark-ljetnog-karaktera-na-svijetu/> (21.6.2023.)

dolazaka i 1295822 noćenja, što je ukupno 4,39% noćenja u Istarskoj županiji.²³ Turist prosječno u Novigradu boravi 5-6 dana i velika je mogućnost da će posjetiti Istralandiju budući da je to jedna od najpopularnijih turističkih atrakcija u blizini Novigrada.

5.1.2. Radno vrijeme i cijene ulaznica za 2023.

Istralandija nema predsezonu i post sezonu, već se od početka do kraja radi istim radnim vremenom i pod istim cijenama. Sezona 2023. počinje 27.5. i završava 17.9. Radno vrijeme parka je od 10 do 18 sati. Djeca ispod metra visine ulaze besplatno, osobe visine 1-1,4 metara imaju pravo na reduciranu ulaznicu koja košta 29€, a osobe visine iznad 1,4 metra plaćaju standardnu ulaznicu u iznosu od 36€. Tu je i popodnevna ulaznica. To je ulaznica za ulazak u park između 15 i 18 sati i svaka osoba iznad metra visine plaća 25€. Plaćanje u parku vrši se gotovinom ili karticama.

5.2. Vodeni park Aquacolors- ponuda, lokacija i cijene

Aquacolors je popularni vodeni park smješten u Poreču. Otvorio se 16. svibnja 2015. godine. Bila je to investicija vrijedna 25 milijuna eura. Aquacolors je najveći vodeni park u Hrvatskoj i cijeloj Jadranskoj obali, proteže se na 95 000 kvadratnih metara od čega 6000 spada na vodenu površinu. Ovaj zabavni park nudi vodene atrakcije i zabavu za posjetitelje svih dobnih skupina. Aquacolors je jedan od najvećih vodenih parkova u regiji te je omiljeno odredište za turiste i lokalno stanovništvo tijekom ljetnih mjeseci.²⁴ Evo nekoliko značajki koje možete pronaći u Aquacolorsu:

1. Vodeni tobogani: Park ima razne vodene tobogane različitih visina i brzina, prilagođene za djecu i odrasle. Neki tobogani pružaju adrenalinsko iskustvo, dok drugi služe za opuštanje i uživanje u vodi.
2. Bazen s valovima: Aquacolors ima bazen s valovima, gdje posjetitelji mogu uživati u simulaciji morskih valova, stvarajući osjećaj kao da ste na plaži.
3. Lazy River: Park ima i "lijeni rijeku", koja je polako tekuća rijeka u kojoj posjetitelji mogu lebdjeti na gumenjacima i opušitati se dok prolaze kroz bazen.
4. Dječje zone: Aquacolors ima sigurne i zabavne dječje zone s plitkim bazenima, malim toboganima i interaktivnim igrama za najmlađe posjetitelje.

²³ Turistička zajednica Istra, Dolasci i noćenja turista u Istri 2022 <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29506> (15.7.2023.)

²⁴ Atrakcije https://www.aquacolors.eu/hr/attractions?gclid=Cj0KCQjwusunBhCYARIsAFBsUP9f9tj4VPGF2j_MQsFBT5grKrOoD5dS5NQvFr24iDdJEGPaYF8sY40aAqIeEALw_wcB (25.8.2023.)

5. Hrana i piće: Park nudi razne mogućnosti za prehranu i osvježenje, uključujući restorane, kafiće i štandove s hranom.

Slika 9. Pogled na tobogane vodenog parka Aquacolors

Izvor: <https://www.aquacolors.eu/pricelist> (24.8.2023.)

Aquacolors je dizajniran da pruži nezaboravno iskustvo posjetiteljima, bilo da žele opuštanje na ležaljci pored bazena, zabavu s obitelji i prijateljima na toboganima ili jednostavno osvježenje u bazenu. Zabavni park redovito provodi sigurnosne mjere i brine o dobrobiti posjetitelja kako bi osigurao ugodno i sigurno iskustvo svima.

5.2.1. Lokacija

Vodeni park Aquacolors smjestio se u drugoj najpopularnijoj istarskoj turističkoj destinaciji, u gradu Poreču. U Poreču je u 2022. godini bilo ostvareno 613122 dolazaka i 3428228 noćenja, što čini 11,62% od svih noćenja u Istarskoj županiji.²⁵ Turist prosječno u Poreču boravi 5-6 dana i velika je mogućnost da će posjetiti vodeni park Aquacolors budući da je to jedna od najpoznatijih turističkih atrakcija u Poreču.

5.2.2. Radno vrijeme i cijene ulaznica za 2023.

Aquacolors se otvara u lipnju i zatvara u rujnu. Radno vrijeme mu je od 10 do 18 sati. Cijene ulaznica su iste kao i kod Istralandie. Djeca ispod metra visine ulaze besplatno, osobe visine 1-1,4 metara imaju pravo na reduciranu ulaznicu koja košta 29€, a osobe visine iznad 1,4 metra

²⁵ Turistička zajednica Istra, Dolasci i noćenja turista u Istri 2022. <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29506> (15.7.2023.)

plaćaju standardnu ulaznicu u iznosu od 36€. Tu je i popodnevna ulaznica. To je ulaznica za ulazak u park između 15 i 18 sati i svaka osoba iznad metra visine plaća 25€. Aquacolors također nudi i popust za drugi posjet parku. Ulaznica za drugi posjet parku kupuje se pri izlasku iz parka i košta 20€ po osobi. Plaćanje u parku vrši se pomoću narukvice koja se dobije a ulasku u park. Sve što se potroši preko narukvice plaća se pri izlasku iz parka.

5.3. Tematski park Dinopark Funtana- ponuda, lokacija i cijene

Dinopark Funtana otvorio se 2009. i smješten je u Funtani, malom turističkom mjestu u blizini Poreča. Ovaj park posvećen je dinosaurima i pruža zanimljivo iskustvo za posjetitelje svih uzrasta, posebno za ljubitelje ovih drevnih stvorenja.²⁶ Evo nekoliko ključnih značajki Dinoparka Funtana:

1. Dinosaurusi: Park ima različite replike dinosaura u prirodnoj veličini, što posjetiteljima pruža priliku da se približe ovim fascinantnim stvorenjima iz prošlosti. Reprodukcije dinosaura postavljene su na raznim mjestima u parku, stvarajući realističan doživljaj.
2. Edukacija: Dinopark Funtana ima i edukativni aspekt. Posjetitelji mogu naučiti više o različitim vrstama dinosaura, njihovom načinu života, prehrambenim navikama i drugim zanimljivostima kroz informativne ploče i interpretacijske točke.
3. Interaktivne aktivnosti: Park nudi interaktivne aktivnosti i igre povezane s dinosaurima, što čini iskustvo još zabavnijim i zanimljivijim za cijelu obitelj.
4. Druge atrakcije: Osim dinosaura, Dinopark Funtana sadrži i druge zabavne atrakcije, kao što su vožnje, igrališta i druge aktivnosti koje posjetiteljima pružaju dodatno zabavno iskustvo.

²⁶ Informacije za posjetitelje <https://dinopark.hr/hr/informacije-za-nase-posjetitelje/> (25.8.2023.)

Slika 10. Ulaz u Dinopark fontana

Izvor: Let's go to dinopark fontana, croatia with kid(s) !
<https://letsgotowithkid.com/2020/07/01/lets-go-to-dinopark-funtana-croatia-with-kids/>
(24.8.2023.)

Dinopark Funtana je idealno odredište za obitelji koje traže zabavno i poučno iskustvo. Posjet ovom tematskom parku može biti posebno atraktivan za djecu koja su fascinirana dinosaurima. Za razliku od vodnih parkova Istralandia i Aquacolors, koji imaju sadržaje koji se mogu svidjeti i djeci i odraslima, ovaj tematski park je više okrenut prema djeci, pa nema mnogo sadržaja za odrasle. U parku se nalazi 11 vožnji i te su vožnje više usmjerene na mlađu djecu, pa je naglasak više na vizualnom nego na adrenalinskom iskustvu. Međutim, za razliku od vodenih parkova, Istralandije i Aquacolorsa, Dinopark ne nudi samo vožnje kao iskustvo, već ima popriličnu ponudu aktivnosti. Osim vožnji u parku se može jahati ponija, gađati sa lukom i strijelom, pucati iz pištolja za paintball, skakati na trampolinu i bacati shuriken (japansko oružje u obliku zvijezde). Također, u parku se nalazi i zoološki vrt sa domaćim životinjama, gdje gost Na dozatoru s hranom može kupiti porciju zrnja za hranjenje životinja za 1 €. Također se svakodnevno u parku održavaju i predstave za djecu.

5.3.1. Lokacija

Funtana je mali je istarski gradić.. Popularna je turistička destinacija jer se nalazi u između Poreča i Vrsara, jednih od najpopularnijih turističkih destinacija u Istri. U 2022. godini Funtana je imala 280903 dolazaka i ostvareno je 1954089 noćenja što čini 6,62% od ukupni noćenja u

Istri.²⁷ Turist prosječno u Funtani boravi 6-7 dana i ako su u pitanju par sa djecom velika je mogućnost da će posjetiti Dinopark Funtana za vrijeme svog boravka.

5.3.3. Cijene ulaznica i radno vrijeme za 2023.

Početak sezone za Dinopark počinje rano za razliku od vodenih parkova u Istri, te svoja vrata otvara već prvog dana u četvrtom mjesecu. Radno vrijeme je od 10 do 18 sati. Park je zatvoren svake srijede.

Tablica 1. Cijene ulaznica za Dinopark Funtana za 2023.

	Redovna cijena od 10 do 18 sati	Happy hour (vrijeme nižih cijena ulaznice) od 15 do 18 sati
Djeca 0 do 3 godina	0 €	0 €
Djeca 4 do 14 godina	26,5 €	21,5 €
Umirovljenici	26,5 €	21,5 €
Odrasli	29,5 €	24,5 €
Djeca koja imaju rođendan	0 €	0 €
Posebne tarife	0 €	0 €

Izvor: Izrada autora

Karte se mogu kupiti kao cjelodnevna ili na tri sata. Djeca do 3 godine i djeca koja imaju rođendan imaju besplatan ulaz. Kod posebne tarife misli se na osobe sa invaliditetom i one također imaju slobodan ulaz. Djeca od 4 do 14 godina i umirovljenici plaćaju 26,5 €, a odrasli 29,5 €. Cijene ulaznica za happy hour ili ulaznice na tri sata umanjene su za pet eura od cjelodnevnih ulaznica. Plaćanje u parku moguće je samo gotovinom.

5.4. Adrenalinski park Glavani- ponuda, lokacija i cijene

Glavani Park je adrenalinski park smješten u blizini naselja u Barbanu u Istri, otvoren u 2012. godini. Ovaj park nudi posjetiteljima jedinstveno iskustvo u prirodi, uključujući razne adrenalinom nabijene aktivnosti i izazove visoko među krošnjama drveća.²⁸ Evo nekoliko ključnih informacija o Glavani Parku:

1. Adrenalinske Aktivnosti: Glavani Park je poznat po visokim stazama, trolanju (vožnji na užetu), zip-linijama i drugim adrenalinom nabijenim aktivnostima. Posjetitelji imaju

²⁷ Turistička zajednica Istra, Dolasci i noćenja turista u Istri 2022. <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29506> (15.7.2023.)

²⁸ O nama https://www.glavanipark.com/hr/o_nama/4/6 (25.8.2023.)

priliku testirati svoje granice, pobijediti strah od visine i izazvati sebe raznim avanturističkim zadacima.

2. Visinske Staze: Park ima nekoliko visinskih staza postavljenih među drvećem. Ove staze uključuju mostove, prepreke, viseće mreže i druge elemente koji zahtijevaju ravnotežu, snagu i vještinu za savladavanje.
3. Zip-linije: Zip-linije omogućuju posjetiteljima da se spuste s visine na drugu stranu parka koristeći užu i sajle. To je popularna adrenalinom nabijena aktivnost koja pruža osjećaj brzine i slobode.
4. Sigurnost: Park koristi sigurnosnu opremu kao što su kacige, osiguranja, te je vođen od strane stručnog osoblja. Osigurava se da posjetitelji budu sigurni dok se zabavljaju u parku.
5. Prilika za Timsku Igru: Glavani Park je odlično mjesto za izazove timskih aktivnosti, kao što su poslovni timbuilding događaji ili obiteljski izleti. Suradnja i podrška među sudionicima često su ključni za uspješno savladavanje staza.
6. Priroda i Okoliš: Park je smješten u prekrasnom prirodnom okruženju istarske prirode. Posjetitelji mogu uživati u šetnjama po šumi i panoramskim pogledima dok sudjeluju u avanturama.

Slika 11. Visinske staze u Glavani parku

Izvor: Glavani park <https://www.istra.hr/hr/dozivljaji/sport-i-outdoor/adrenalinski-parkovi/1531> (24.8.2023.)

Glavani park nudi tri visinske staze koje se nalaze na 2, 6 i 10 metara, zip-line, ljuljačku visoku 12,5 metara, skok sa 20 metara visine, stijenu za penjanje i ljudski katapult. Ovaj adrenalinski park pruža izvanredno iskustvo za sve koji žele osjetiti uzbuđenje i izazov visinskih staza te se povezati s prirodom. Sigurnost, adrenalin i prirodna ljepota čine ga atraktivnim odredištem za one koji žele nešto drugačije i uzbudljivo tijekom svog posjeta Istri.

5.5.1. Lokacija

„Na području Općine Barban turizam se razvija od 2001 godine. Zahvaljujući dobrom geografskom položaju, velikoj površini te velikom broju naselja mogućnosti za razvoj turizma su brojne. Gotovo u svakom naselju obnovljene su ili izgrađene kuće za odmor, a na području nekih naselja ima već sada veći broj turističkih ležajeva nego stanovnika.“²⁹ U 2022. u općini Barban evidentirano je 15232 dolazaka i ostvareno je 125975 noćenja što čin 0,43 ukupnih noćenja u Istarskoj županiji.³⁰ U Barbanu turist prosječno boravi 8 dana i velika je mogućnost da će posjetiti adrenalinski park Glavani budući da je to jedan od najpopularnijih turističkih atrakcija u Barbanu.

5.5.2. Radno vrijeme i cijene ulaznica za 2023.

Glavani park otvoren je tijekom cijele godine i ima radno vrijeme od 9 do 17 sati. Za razliku od ostalih parkova u Istri ovaj park nema jednu cijenu samo za ulaz, već se naplaćuje svaka atrakcija posebno. Svaka atrakcija plaća se 7€ za djecu mlađu od 10 godina i 9€ za osobe starije od 10 godina. Jedino se ljudski katapult kao jedna od najposebnijih atrakcija naplaćuje 36€ po osobi. U parku se može kupiti i godišnja ulaznica koja omogućuje neograničen broj vožnji atrakcijama, izuzev katapulta. Cijena godišnje karte za 1 dijete do 10 godina iznosi 150€, a za odrasle 170€. Što je više osoba iz iste obitelji prijavljeno na godišnju plaću to je veći popust na pojedinačnu godišnju kartu.

²⁹ Turizam Barbana <http://barban.hr/turizam/> (23.8.2023.)

³⁰ Turistička zajednica Istra, Dolasci i noćenja turista u Istri 2022. <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29506> (15.7.2023.)

6. USPOREDNA ANALIZA ZABAVNIH PARKOVA U ISTARSKOJ ŽUPANIJI

Usporedna analiza zabavnih parkova uključuje pažljivo promatranje, vrednovanje i procjenu različitih aspekata i elemenata koji čine te parkove. Ova analiza može obuhvaćati različite aspekte, u tablici će biti prikazani tipovi zabavnog parka, broj zaposlenih i godišnji prihod u 2022., površina parka, broj atrakcija, cijene ulaznica i specifičnosti parkova.

Tablica 2. Usporedna analiza zabavnih parkova u Istarskoj županiji

	Istralandia	Aquacolors	Dinopark	Glavani
Tip zabavnog parka	vodeni	vodeni	tematski	adrenalinski
Broj zaposlenih U 2022.	27	19	Nema informacija	5
Godišnji prihod u 2022.	5.271.578,21 €	4.639.567,32 €	Nema infomacija	120.089,46 €
Površina parka u metrima kvadratnim	81000	95 000	80000	25000
Broj atrakcija	23 tobogana	15 tobogana	11 vožnji	9 atrakcija
Standardne za djecu	29€	29€	26,50€	7€ po atrakciji
Standardne za odrasle	36€	36€	29,50€	9€ po atrakciji
Specifičnost parka	Najveći bazen sa umjetnim valovima na Jadranu	Bar u bazenu unutar umjetne špilje i sa šankom u obliku krokodila	Zoološki vrt sa domaćim životinjama	Ljudski katapult

Izvor: Izrada autora

Istralandija je vodeni zabavni park, u 2022. imao je najviše zaposlenih, i najveći godišnji prihod. Površina vodenog parka Istralandia iznosi 81000 metara kvadratnih. Ima 23 tobogana.

Standardna ulaznica za djecu je 29€, a za odrasle je 36€. Specifičnost parka je to da ima najveći bazen sa umjetnim valovima na Jadranu.

Aquacolors je isto vodeni zabavni park, u 2022. imao je 19 zaposlenih i godišnji prihod od 4639567,32€. Površinom je najveći vodeni park u Hrvatskoj. Ima 15 tobogana. Standardna dječja ulaznica iznosi 29€, a odrasla 36€. Park je poznat po jedinstvenom baru. Bar su nalazi u bazenu unutar špilje i ima šank u obliku krokodila.

Dinopark Funtana tematski je tip parka usmjeren na temu dinosaura. Površina parka iznosi 80000 metara kvadratnih. Park ima 11 vožnji. Standardna ulaznica za djecu je 26,50€, a za odrasle 29,50€. Specifičan je po tome što se u parku nalazi zoološki vrt sa domaćim životinjama koje posjetitelji smiju hraniti.

Glavani park je adrenalinski tip zabavnog parka. Najmanji je i ima najmanje zaposlenih. Godišnji prihod za 2022. bio je 120089,46€. Ima 9 atrakcija, te se svaka plaća pojedinačno. Svaka atrakcija za djecu košta 7€, a za odrasle 9€. Jedinstven je po svojoj atrakciji zvanj ljudski katapult, spravi koja lansira čovjeka i dosegne brzinu od 100km/h za 1 sekundu.

6.1. SWOT analiza zabavnih parkova u Istarskoj županiji

SWOT analiza je okvir za procjenu unutarnjih snaga (Strengths) i slabosti (Weaknesses), te vanjskih prilika (Opportunities) i prijetnji (Threats) povezanih s određenom organizacijom, proizvodom, projektom ili situacijom. U nastavku slijedi tablica SWOT analize zabavnih parkova u Istarskoj županiji.

Tablica 3. SWOT analiza zabavnih parkova u Istarskoj županiji

Snage	Slabosti
5. Jedinstvenost 6. Lokacija 7. Prometna povezanost 8. Zapošljavanje lokalnog stanovništva 9. Atraktivne vožnje	10. Neadekvatna radna snaga 11. Visoke cijene 12. Velike gužve 13. Velike količine otpada 14. Velika potrošnja vode i električne energije
Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> - Tehnološke inovacije - Produženje sezone - Popularnost aktivnog turizma - Prilagođavanje destinaciji s popratnim sadržajima i programima - Korištenje EU fondova 	<ul style="list-style-type: none"> - Sezonalnost - Smanjenje kupovne moći - Klimatske promjene - Vrlo podložni životnom ciklusu proizvoda - Sezonske oscilacije u količini potražnje

Izvor: Izrada autora

Snage zabavnih parkova u Istarskoj županiji su te što je svaki park jedinstven sam po sebi, bilo. Velika prednost je i lokacija, jer je Istra popularna turistička destinacija koja ostvaruje najviše noćenja i ima najviše turističkih dolazaka u Hrvatskoj. Istra je i dobro prometno povezana, stoga turisti koji ne noće u gradovima u blizini zabavnih parkova mogu ih doći posjetiti. Zapošljavanjem lokalnog stanovništva parkovi mogu ekonomski pomoći lokalnoj zajednici, te sebi smanjiti troškove zapošljavanja. Svaki park ima atraktivne vožnje koje privlače različite posjetitelje, od starijih koji traže samo opuštanje i osvježenje, do mladih koji traže adrenalin.

Slabosti zabavnih parkova u Istri su neadekvatna radna snaga, zato jer su u većini parkova zaposleni maloljetni učenici i studenti. Visoke su cijene ulaznica i ostale ponude unutar parkova. Zbog velike posjećenosti, u parkovima su često prisutne velike gužve, pogotovo na najzanimljivijim atrakcijama i gastro odjelima. Također slabosti su onečišćavanje prirode, velike količine otpada i otpadnih voda ukoliko su u pitanju vodeni parkovi, te je velika potrošnja vode i električne energije.

Prilike su te da u svijetu ima sve više tehnoloških inovacija. Jedan od primjera je virtualna stvarnost koju bi se moglo uvesti u zabavne parkove. Sezona u Istri postaje sve duža. Sada sezona počinje već u petom mjesecu i traje sve do kraja devetog mjeseca. Prilika je i to da turisti više ne traže samo sunce i more, već žele aktivno sudjelovati, a zabavni parkovi im pružaju baš tu mogućnost. Poboljšanje poslovanja i uklapanje u lokalnu zajednicu moguće su uvođenjem popratnih programa i sadržaja koje će surađivati s programima lokalnih turističkih organizacija kako bi privukle posjetitelje. Budući da je Hrvatska u Europskoj uniji postoje mogućnosti za iskorištavanje sredstava iz fondova Europske unije. Također, Ministarstvo turizma Hrvatske podržava i potiče razvoj tematskih parkova putem bespovratnih sredstava, čime se potiče obogaćivanje turističke ponude, produljenje turističke sezone i povećanje broja radnih mjesta.

Prijetnje su te što je Istra sezonska destinacija, te zbog toga parkovi rade samo preko određen dio godine. Zbog pandemije i drugih neprilika smanjila se kupovna moć velikoj većini lokalnog i inozemnog stanovništva, stoga imaju manje tendencije na trošenje na zabavu. Zabavni parkovi su na otvorenom, te su podložni klimatskim promjenama, što dovodi do smanjenja posjetitelja ili čak zatvaranja parka. Zbog utjecaja klimatskih promjena atrakcije u zabavnim parovima vrlo su podložni i kraćem životnom vijeku proizvoda, stoga se svaka atrakcija mora redovno održavati kako ne bi dovela u opasnost svoje posjetitelje. Tijekom sezone postoje velike razlike u količini potražnje, u pojedinim razdobljima bude slaba posjećenost dok u drugom razdoblju bude prenatrpanost.

6.2. Pretpostavke za budućnost zabavnih parkova u Istri

Budućnost zabavnih parkova u Istri može biti obećavajuća, s potencijalom za daljnji razvoj i unaprjeđenje. Prema podacima TZ Istarske županije Istra je na turističkom tržištu percipirana kao obiteljska destinacija, stoga navode da je otvaranje zabavnih parkova u Istri zasigurno uvelike utjecao na produžavanje turističke sezone. Također navode da nije mjerodavno povezati zabavne parkove sa povećavanjem noćenja, zato jer povećanje noćenja ovisi i o otvaranju novih smještajnih kapaciteta, te se ne mogu konkretno povezati sa povećavanjem zabavnog sadržaja, već samo tvrde da može imati utjecaja na produžavanje predsezone i post sezone.³¹

U tom kontekstu, zabavni parkovi imaju mogućnost da dodatno obogate turističku ponudu i pruže posjetiteljima još više zabave i raznolikosti iskustava. Neki od mogućih trendova i razvojnih smjerova koji mogu obilježiti budućnost zabavnih parkova u Istri su:

³¹ Dolasci i noćenja u Istri <https://www.istra.hr/hr/business-information/istra-u-medijima/statistika> (6.9.2023.)

1. Inovacija i tehnologija: Zabavni parkovi se mogu fokusirati na uvođenje inovativnih tehnologija i interaktivnih iskustava kako bi privukli posjetitelje. To uključuje korištenje virtualne stvarnosti, proširene stvarnosti, pametnih aplikacija i drugih digitalnih platformi kako bi se stvorile jedinstvene i uzbudljive atrakcije.
2. Održivost i ekološka osviještenost: S obzirom na sve veću svijest o očuvanju okoliša, zabavni parkovi u Istri mogu se fokusirati na održivost i ekološki prihvatljive prakse. To uključuje smanjenje otpada, korištenje obnovljivih izvora energije i promicanje ekološke osviještenosti među posjetiteljima.
3. Tematska iskustva: Zabavni parkovi mogu se usmjeriti na stvaranje tematskih iskustava koja se temelje na lokalnoj kulturi, povijesti i tradiciji Istre. To bi moglo privući turiste koji žele istražiti i doživjeti autentične elemente regije.
4. Društveno angažiranje: Zabavni parkovi mogu se angažirati u društvenim inicijativama i humanitarnim akcijama kako bi pridonijeli lokalnoj zajednici i doprinijeli socijalnoj odgovornosti.
5. Integracija s ostalim turističkim ponudama: Zabavni parkovi mogu surađivati s drugim turističkim atrakcijama i ponudama u Istri kako bi stvorili cjelovite turističke pakete i privukli raznoliku skupinu posjetitelja.
6. Diversifikacija aktivnosti: Raznolikost zabavnih aktivnosti i atrakcija unutar zabavnih parkova može privući različite ciljne skupine turista, uključujući obitelji, avanturiste, ljubitelje adrenalina, kulturološke putnike i druge.

Važno je naglasiti da će budućnost zabavnih parkova u Istri ovisiti o inovacijama, promjenama u turističkim trendovima, održavanju visokih standarda kvalitete i sigurnosti te fleksibilnosti u prilagodbi potrebama i interesima posjetitelja. Uz pravilno upravljanje, investicije i suradnju s lokalnom zajednicom, zabavni parkovi u Istri mogu i dalje biti atraktivna turistička destinacija koja pruža zadovoljstvo i užitek svojim gostima.

7. ZAKLJUČAK

Turistička destinacija je mjesto koje privlači posjetitelje zbog svojih atrakcija, ponude i doživljaja.. Turističke atrakcije su ključni elementi destinacija koje privlače posjetitelje, Zabavni faktori poput zabavnih parkova dodatno povećavaju atraktivnost destinacije, potiču duži boravak i stvaraju pozitivno iskustvo za goste, što je ključno za uspjeh i prepoznatljivost destinacije na tržištu turizma. Zabavni parkovi dijele se na tematske, vodene, adrenalinske i kombinirane. Zabavni parkovi imaju povijest koja seže unatrag u prošlost, s modernim verzijama koje su se počele razvijati u 19. stoljeću. Uz evoluciju atrakcija od mehaničkih inovacija do tematskih parkova, njihov razvoj je kulminirao parkovima poput Disneylanda. Istralandia je popularni vodeni park smješten u blizini Novigrada. Otvoren u lipnju 2014. godine kao prvi vodeni park u Hrvatskoj. Obiljem vodenih atrakcija i aktivnosti, park privlači turiste tijekom ljetnih mjeseci. Nudi raznolike tobogane, bazene, dječje zone, hranu, piće te organizira zabavne programe. Osim toga, park je dobitnik brojnih priznanja, a posebno se ističe najvišim toboganom u Hrvatskoj i najvećim bazenom sa umjetnim valovima u zemlji. Aquacolors je popularni vodeni park smješten u Poreču, otvoren je 16. svibnja 2015. godine. Njegova površina od 95,000 kvadratnih metara, uključujući 6000 kvadratnih metara vodene površine, čini ga najvećim vodenim parkom u Hrvatskoj. Jedinstven je po svojem baru unutar špilje sa šankom u obliku krokodila. Dinopark Funtana je otvoren 2009. godine i nalazi se u Funtani, u blizini Poreča. Ovaj park posvećen dinosaurima pruža posjetiteljima zanimljivo iskustvo s replikama dinosaura u prirodnoj veličini. Osim vizualnog doživljaja, park ima i edukativni aspekt s informativnim pločama i interaktivnim aktivnostima. Glavani park je adrenalinski tip parka smješten u Barbanu. U ponudi ima visinske staze, zip-line i druge atrakcije. Najposebnija atrakcija je ljudski katapult koja lansira osobu brzinom 100km/h. SWOT analiza zabavnih parkova u Istarskoj županiji ističe njihove snage u jedinstvenosti, smještaju na atraktivnim lokacijama i raznolike ponude vožnji, dok su slabosti nedostatak adekvatne radne snage, visoke cijene i gužve. Prilike uključuju tehnološke inovacije i produženje sezone, te popularnost aktivnog turizma dok su prijetnje sezonalnost, smanjena kupovna moć te osjetljivost na vremenske uvjete. Budućnost zabavnih parkova u Istri obećava daljnji razvoj i unaprjeđenje. S potencijalom da obogate turističku ponudu, parkovi se mogu usmjeriti na inovacije u tehnologiji.

8. LITERATURA

Knjige

1. Buhalis D., **Marketing the competitive destination of the future**, University of Westminster, London 2000
2. Butler, R. W., **The Concept of Tourism area cycle of evolution: implications for management of resources**, University of Strathclyde, Ontario, 1980.
3. Morley, H., **Memoirs of Bartholomew fair**, University of California Libraries London, 1859.
4. Hillman, J., **Amusement parks**, Bloomsbury Publishing PLC, Oxford, 2013.
5. Kušen, E., **Turistička atrakcijska osnova**, Institut za turizam, Zagreb, 2002.
6. Križman Pavlović, D., **Marketing turističke destinacije**, Mikrorad, Zagreb, 2008.
7. Clavé, S.A., **The Global Theme Park Industry**, CABI, Cambridge, 2007.

Internet stranice

1. What is the Difference Between Amusement Park and Theme Park <https://pediaa.com/what-is-the-difference-between-amusement-park-and-theme-park/> (23.8.2023.)
2. Wien <https://www.wien.info> (24.6.2023.)
3. Punkufer, Sretan rođendan, Prater! 250. obljetnica bečkog zabavnog parka <https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/zabavni-park-prater-u-becu---430026.html> (24.6.2023.)
4. Bakken - najstariji zabavni park u svijetu, <http://www.bakken.dk/english/bakken-the-worlds-oldest-amusementpark> 23.8.2023 (21.6.2023.)
5. Pdx History <http://www.pdxhistory.com> (22.8.2023.)
6. History of theme parks <http://entertainmentdesigner.com/history-of-theme-parks/the-history-of-pleasure-beach-blackpool-the-uks-number-one-amusement-park/> (26.6.2023.)
7. Sage Journals, What is a Theme Park? A Synthesis and Research Framework <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/10963480211069173> (11.9.2023.)
8. Visit the USA <https://www.visittheusa.com> (23.8.2023.)
9. History of Disneyland <https://www.adayinlatours.com/blog/the-history-of-disneyland/> (23.8.2023.)
10. Odysseytraveller, Highlights of Denmark Tivoli Gardens <https://www.odysseytraveller.com/articles/tivoli-gardens/> (1.7.2023.)

11. Atrakcije u Guangzhou <https://hr.aroundtravels.com/articles-on-china/article-about-guangzhou/rides-in-guangzhou-photos-entertainment-parks.html> (23.8.2023.)
12. Orangesmile <https://www.orangesmile.com> (25.6.2023.)
13. Roditelji.hr <https://roditelji.story.hr/> (25.8.2023.)
14. Amazinga atrakcije <https://amazinga.fun/> (25.8.2023.)
15. Dalmaland priča <https://www.dalmaland.com/dalmaland-prica> (25.8.2023.)
16. Dalmaland <https://avtokampi.si/> (25.8.2023.)
17. Doživite vrhunski nalet adrenalina u beskrajnoj zabavi na vodi! <https://www.istralandia.hr/dozivate-vrhunski-nalet-adrenalina-u-beskrajnoj-zabavi-na-vodi/> (25.8.2023.)
18. Istralandia <https://www.istralandia.hr> (21.6.2023.)
19. Poreština.info Aquapark Istralandia dobitnik nagrade “Park World Excellence Awards” i 4. najbolji otvoreni aquapark ljetnog karaktera na svijetu <https://porestina.info/aquapark-istralandia-dobitnik-nagrade-park-world-excellence-awards-i-4-najbolji-otvoreni-aquapark-ljetnog-karaktera-na-svijetu/> (21.6.2023.)
20. Turistička zajednica Istra, Dolasci i noćenja turista u Istri 2022 <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29506> (15.7.2023.)
21. Atrakcije https://www.aquacolors.eu/hr/attractions?gclid=Cj0KCQjwusunBhCYARIsAFBsUP9f9tj4VPGF2j_MQsFBT5grKrOoD5dS5NQvFr24iDdJEgPaYF8sY40aAqIeEALw_wcB (25.8.2023.)
22. Aquacolors <https://www.aquacolors.eu/pricelist> (24.8.2023.)
23. Turistička zajednica Istra, Dolasci i noćenja turista u Istri 2022. <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29506> (15.7.2023.)
24. Informacije za posjetitelje <https://dinopark.hr/hr/informacije-za-nase-posjetitelje/> (25.8.2023.)
25. Let's go to dinopark funtana, croatia with kid(s) ! <https://letsgotowithkid.com/2020/07/01/lets-go-to-dinopark-funtana-croatia-with-kids/> (24.8.2023.)
26. Turistička zajednica Istra, Dolasci i noćenja turista u Istri 2022. <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29506> (15.7.2023.)
27. O nama https://www.glavanipark.com/hr/o_nama/4/6 (25.8.2023.)
28. Glavani park <https://www.istra.hr/hr/doziviljaji/sport-i-outdoor/adrenalinski-parkovi/1531> (24.8.2023.)

29. Dolasci i noćenja u Istri <https://www.istra.hr/hr/business-information/istra-u-medijima/statistika> (6.9.2023.)

Popis slika i tablica

Slika 1. Graf životnog ciklusa priobalne turističke destinacije.....	4
Slika 2. Povijesna slika poznatog panoramskog kotača u Beču	11
Slika 3. Prvi vlak smrti, Coney Island 1884.....	13
Slika 4. Disneyland u Orlando Florida	15
Slika 5. Vodeni park Chimelong iz zraka	17
Slika 6. Amazinga trampolin park.....	18
Slika 7. Dalmaland zabavni park.....	19
Slika 8. Mapa Istralandije	21
Slika 9. Pogled na tobogane vodenog parka Aquacolors	23
Slika 10. Ulaz u Dinopark funtana	25
Slika 11. Visinske staze u Glavani parku	27
Tablica 1. Cijene ulaznica za Dinopark Funtana za 2023.	26
Tablica 2. Usporedna analiza zabavnih parkova u Istarskoj županiji.....	29
Tablica 3. SWOT analiza zabavnih parkova u Istarskoj županiji	31